

**SEKTORITUTKIMUKSEN NEUVOTTELUKUNTA
DELEGATIONEN FÖR SEKTORSFORSKNING****PÖYTÄKIRJA**

KOKOUS	Sektoritutkimuksen neuvottelukunta
AIKA	11.12.2009, klo 9-11
PAIKKA	Kalevala K211, Meritullinkatu 10, OPM
LÄSNÄ Puheenjohtaja	johtaja Leena Vestala (OPM)
Jäsenet	neuvotteleva virkamies Riitta Kirjavainen (VNK) suunnittelu- ja tutkimuspäällikkö Janne Taalas (UM) kehittämispäällikkö Kaisa Sistonen (OM) kehittämisneuvos Harri Martikainen (SM, varapuheenjohtaja) tutkimusjohtaja Juha Martelius (PLM, turvallisuus -jaoston puheenjohtaja) finanssineuvos Tuulia Hakola-Uusitalo (VM) tutkimusjohtaja Mikko Peltonen (MMM) ylijohtaja Pekka Plathan (LVM) työmarkkinaneuvos Päivi Järviemi (TEM, osaaminen, työ ja hyvinvointi - jaoston puheenjohtaja) tutkimus- ja kehittämisjohtaja Kari Vinni (STM) ympäristöneuvos Antero Honkasalo (YM, kestävä kehitys -jaoston puheenjohtaja) pääjohtaja Lea Kauppi (Suomen ympäristökeskus)
Pysyvät asiantuntijat	yli-insinööri Risto Murto (LVM, alue- ja yhdyskuntarakenteet ja infrastruktuurit -jaoston puheenjohtaja) ylijohtaja Riitta Mustonen (Suomen Akatemia) johtaja Riikka Heikinheimo (Tekes)
Sihteeristö	pääsihteeri Sari Löytökorpi hallinnollinen avustaja Jari Rutanen

---

ESITYSLISTA

- 1 Kokouksen avaus**
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00. Neuvottelukunnan jäsenet ja pysyvät asiantuntijat esittäytyivät.
- 2 Laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen**
Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
- 3 Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen**
Kokouksen työjärjestys hyväksyttiin.
- 4 Edellisen kokouksen pöytäkirjan (7.-8.10.2009) hyväksyminen (Liite 1)**
Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.
- 5 Ilmoitusasiat**
Todettiin tiedoksi
  - hallituksen politiikkariihen kannanoton ”Politiikkatoimien vaikuttamisarvioinnin kehittäminen” valmistelutyöryhmän muistio (www.vnk.fi/julkaisut/listaus/julkaisu/fi.jsp?oid=277419)

- Suomen Akatemian 10.11.2009 julkaisema katsaus "Suomen tieteen tila ja taso 2009" (http://www.aka.fi/fi/A/Tiedeyhteiskunnassa/Tutkimuksen_arviointi/Suomen-tieteen-tila-ja-taso/)
- 9.11.2009 järjestetyn sektoritutkimuksen neuvottelukunnan puheenjohtajiston ja sen jaostojen puheenjohtajiston yhteiskokouksen pöytäkirja (Liite 2)
- Sektoritutkimuksen asema Suomen tutkimusjärjestelmässä -selvitystyön raportti (johtaja Tarmo Lemola, Advansis Oy, Liite 3 toimitetaan myöhemmin)

6 Sektoritutkimuskentän rakenteellinen uudistaminen

Ministeriöt ovat tehneet ehdotuksensa sektoritutkimuskentän rakenteellisesta uudistamisesta. TIN käsittelee asiaa 1.12.2009 järjestettävässä kokouksessaan, jonne on tehty yhteenveto ministeriöiden lausunnoista (Liite 4) ja kutsuttu kuultavaksi neuvottelukunnan puheenjohtaja Leena Vestala. Suomen innovaatiojärjestelmästä tehdyssä kansainvälisessä arvioinnissa on myös kiinnitetty huomiota sektoritutkimuskentän rakenteellisen uudistamisen tarpeeseen (www.evaluation.fi). Arviointiraportin kehittämisehdotuksissa todetaan: (1) Tulee laatia monivuotinen sektoritutkimuksen uudistusohjelma, jossa hyödynnetään eläkkeelle siirtymisen mukanaan tuomia mahdollisuuksia voimavarojen uudelleen kohdentamiseen. (2) Siirretään osa sektoritutkimustoiminnasta yliopistoihin ja osa sektoritutkimushankkeista voidaan ulkoistaa yliopistoille. (3) Vahvistetaan sektoritutkimuksen neuvottelukunnan kykyä ja resursseja toteuttaa horisontaalisia, rakenteita uudistavia tutkimusohjelmia. Uudistamisessa on hyödynnettävä Tekesin ja Suomen Akatemian osaamista.

Päätösesitys:

Kuullaan puheenjohtaja Leena Vestalan ja varapuheenjohtaja Harri Martikaisen alustus (Liite 5 toimitetaan kokouksessa pöydälle). Kirjataan käyty keskustelu ja kannanotot tiedoksi. Sovitaan sektoritutkimuskentän rakenteellista uudistamista koskevan toimenpideohjelman suuntaviivoista. Merkitään tiedoksi pääsihteerin laatima työohjelma 2010 (Liite 6 toimitetaan myöhemmin) ja päätetään sen toimeenpanosta.

Päätös:

Esityksen mukaan. Työohjelma 2010 (Liite 6) hyväksyttiin pienin muutoksin - tutkimuslaitosten kansainvälistymistä käsittelevän VTT:n tutkimushankkeen tulokset päätettiin käsitellä erillisessä tilaisuudessa. Sektoritutkimuksen rakenteellisen uudistamisen malliksi päätettiin valita tulosohjausmallin ja aluemallin yhdistelmä, josta neuvottelukunnan sihteeristöä pyydettiin tuottamaan seuraavaa kokousta varten uudistettu esitys.

Käydyssä keskustelussa todettiin:

- Tulosohjauksen mallissa aluetoiminta (erityisesti uusi aluehallinto) voisi myös olla keskeisessä roolissa. Tulosohjaus käsitettävä muunakin kuin vain määrärahaan tiukasti kytkeytyvänä tuloksellisena ohjauksena. Se voi olla myös informaatio-ohjaustyypistä ja tilaustutkimustyyppistä.
- Aluetoimintojen kehittämismallissa aluehallintoa tulisi tarkastella myös rakenteellisesta näkökulmasta -> uusi aluehallintomalli voisi toimia monihallinnollisena ohjaustoimijana myös tutkimuksessa. Aluetoimintojen kehittämismalli ei vaihtoehtona muille, vaan tapahtuu joka tapauksessa uuden aluehallintojärjestelmän myötä.
- Tutkimuslaitoksia ei saa alueellistaa niin, että ne palvelisivat vain tiettyä aluetta, vaan olisivat yhä valtakunnallisia toimijoita.
- Aluemallin käyttö ei supista tasollisia vaatimuksia vaan toimisi työvälineenä ohjauksessa: keskitetään alueiden vahvuuksia niin, ettei kaikkialla tehdä vähän kaikkea kuten nykyään vaan kootaan tietyt osaamiset tietyille alueille, joissa osaamista on jo ennestään.

- Laitosten tehtävät tulee selkeyttää: tutkimuslaitokset ovat valmistelemassa yhdessä Tilastokeskuksen ja Valtiokonttorin kanssa ehdotusta, jossa määritellään laitosten viranomaistehtävät, asiakaspalvelu-, tutkimus- ja seurantatehtävät.
- Tutkimuslaitosten määrä ei ole ratkaisevaa vaan toimivuus.
- Neljän tutkimuslaitoksen mallista kehittyisi tilanne, jossa on kolme suurta ja yksi pienempi tutkimuslaitos. Se jättäisi edelleen pois muutamat aihealueet, joissa ei ole nykyäänkään sektoritutkimuslaitoksia.
- Neljän tutkimuslaitoksen mallin mukaista yhteistyötä on jo paljon olemassa tutkimuslaitosten välillä.
- Neljän tutkimuslaitoksen mallia voisi miettiä yhteenliittymäpohjalta.
- Yhteenliittymä/konsortiomalli mahdollistaisi joustavan yhteistyön ja hallinnon, joka olisi kuitenkin pohjana myös mahdolliselle neljän tutkimuslaitoksen mallille.
- Tulosohejaus tulee uudistaa ja aluehallintoa kehitettävä valitaan mikä malli tahansa.
- Ministeriöiden yhteinen tulosohejaus tulisi olemaan todella haastavaa.
- Yhteistulosohejauksesta on jo nyt kokemuksia muiden laitosten kanssa (esim. lääninhallitukset) ja se on toiminut hyvin, joten myös tutkimuslaitosten tulosohejaus voisi toimia samojen mallien mukaan.
- Tulosohejauksesta kehitettävä niin, että ministeriöt voivat keskustella keskenään ja rahoitus hoidetaan yhden kanavan kautta.
- Sisällön ja resurssien ohjaus tulee pitää yhdessä.
- Suurin osa rahoituksesta tulisi hoitaa kilpailutuksella.
- Ehdotus konsortioittaisista yhteisistä momenteista, joista raha jaetaan laitoksille.
- Uudistuksia tehdessä on pidettävä huolta myös nykyään hyvin toimivien laitosten toiminnan jatkosta.
- Tutkimuksen aukkopaidat kartoitettava ja tehtävä suunnitelma niiden paikkaamiseen pitkällä tähtäimellä.
- Ennakointiverkoston kanssa tulisi harkita tiiviimpää yhteistyötä.

7 Tutkimuslaitosten tutkimustoiminnan kartoittaminen

Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan kokouksessa 7.-8.10.2009 todettiin hallituksen 20.5.2009 tekemä päätös tutkimuslaitosten tutkimustoiminnan kartoittamisesta. Kartoitustyön tavoitteena on poistaa päällekkäisyyksiä ja vahvistaa tutkimuslaitosten ja yliopistojen ydintehtäviä.

Päätösesitys:

Kuullaan tutkimus- ja kehittämisjohtaja Kari Vinnin alustus sosiaali- ja terveysministeriön teettämästä Kansanterveyslaitosta ja Stakesia koskeneesta tutkimustoimintojen kartoittamistyöstä - prosessin suunnittelusta, kulusta ja tavoitteiden toteutumisesta. Kirjataan käyty keskustelu tiedoksi. Pyydetään jaostoja valmistelemaan seuraavaan 1.2.2009 pidettävään neuvottelukunnan kokoukseen yhteinen esitys kartoittamisen toteuttamismallista ja -menettelyistä. Kirjallinen esitys pyydetään toimittamaan pääsihteerin kautta neuvottelukunnalle viimeistään 28.1.2009.

Päätös:

Esityksen mukaan. Pääsihteerin kutsuu jaostojen puheenjohtajiston ja sihteeristön koolle ennen joulua.

8 Sektoritutkimuslaitosten alueellisten toimintojen kartoittaminen

Tutkimuslaitosten ja yliopistojen kenttä- ja havaintoasemaverkoston rakenteellisessa konsentroidinnassa on vielä käyttämättömiä mahdollisuuksia. Niiden hyödyntäminen oikealla tavalla voisi sekä vähentää resurssitarvetta että parantaa palvelujen ja infrastruktuurin laatua (professori Jorma Rantanen, Sektoritutkimuksen selvitysraportti, sektoritutkimuksen neuvottelukunnan julkaisu 1-2008).

Päätösesitys:

Sektoritutkimuslaitosten alueellisten toimintojen kartoittamiseksi tarvitaan laitoksilta toimipaikkakohtaista tietoa - henkilötyövuodet (ulkopuolisella rahoituksella vs. budjettirahoituksella palkatut), tutkimuksen painopisteet ja tärkeimmät strategiset kumppanit, toiminnan strategiset näkemykset tulevaisuudessa. Annetaan jaostojen puheenjohtajiston ja sihteeristön tehtäväksi laatia sektoritutkimuslaitoksille lähetettävä kyselykaavake, jolla tarvittavat tiedot saadaan kerättyä. Kootut tiedot esitetään käsiteltäviksi seuraavassa 1.2.2009 pidettävässä neuvottelukunnan kokouksessa. Pääsihteeri huolehtii puheenjohtajiston ja sihteeristön koolle kutumisesta.

Päätös:

Päätettiin, että pääsihteeri laatii kokouksessa esitetyn (Liite 7) pohjalta alustavan kyselyn. Pääjohtaja Lea Kauppi lupasi kokeilla kyselyn toimivuutta Suomen ympäristökeskuksessa ja antaa kommenttinsa. Sovittiin, että pääsihteeri toimittaa valmiin kyselyn neuvottelukunnan jäsenille, jotka huolehtivat kyselyn välittämisestä oman hallinnonalansa tutkimuslaitoksille.

9 Muut mahdolliset asiat

Kokouksessa ei todettu muita käsiteltäviä asioita.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.06

Vakuudeksi

pöytäkirjan on __.__.2010 tarkistanut ja vahvistanut

Leena Vestala
puheenjohtaja

Sari Löytökorpi
pääsihteeri